

A bodnárfatermelés kérdéséhez.

Irta : §§. *)

Értésemre esvén, hogy nálunk közelebről ismét számos tölgyerdőnek bodnárfatermelés útján való kihasználása van czélba véve, időszerűnek véltem, a bodnárfakereskedés terén szerzett több évi gyakorlati tapasztalataimra támaszkodva, ezen árucikk termelésének kérdését az alábbiakban, bár tisztán csak gyakorlati szempontból, tárgyalás alá venni.

Napjainkban minden erdőbirtokos törekvése oda irányul, hogy a tulajdonát képező erdőtermékeket lehető minél gyorsabban értékesítse, s vajmi gyakran megfelelnek e közben azon gyakorlati kérdésekről, melyeket mindenkor a kihasználás s illetőleg még a termelési munkálatok megkezdése előtt kellene kiváló figyelembe venni. Ezen kérdések főképp a körül fordulnak meg : hogy mit akarunk tulajdonkép elérni, s vajjon szándékunk kivitelére nézve kedvezők-e az időviszonyok? A kérdés első felére ugyszólván önként kínálkozik a felelet, mert hiszen mi másra törekednék az erdőbirtokos, mint arra, hogy állabjaiból a lehető legnagyobb hasznot nyerje, csak hogy a legritkább esetekben lesz egyuttal fontolóra véve az is, hogy miként és mikor lenne a kihasználás iránti intézkedés leghelyesebben megtehető? Így gyakran előfordult és előfordul, hogy a legszebb tölgyállabokat a néhány év óta különös előszeretettel szokásba vett ajánlati tárgyalások útján bocsátják áruba, minek folytán azok nem szakemberek, hanem általában a legtöbbet ígérők kezébe jutnak, a midőn aztán az ilyen emberek intézkedése alatt, a kik csak a leg-

---

*) E czikket kereskedői körből vettük, s bár több állításával nem érthetünk egyet, azért mégis eléggé érdekesnek találtuk arra, hogy tartalmával t. olvasóinkat megismertessük, tapasztalt ítéletökre bizván az elolvasottakra vonatkozó következtetés megtételét.

ritkább esetekben birhatnak fogalommal megkezdendő munkájuk igazi céljáról, az erdő kihasználása csupán önkiábrándulásukra lezckél s a hivatott szakbelieknek kárára szolgált. Az ilyen vállalkozók hallották például másoktól beszélni, hogy a bodnárfa és dongatermelés igen jövedelmező s nem egy termelőt és kereskedőt már milliók tulajdonosává tett; erre hozzá kezdenek a megvásárolt törzsek kidolgoztatásához, nem kérdezve, hogy vajjon a fa alkalmas-e a kívánt áru előállítására, s ha a legtöbb esetben alkalmas is, mitsem törődnek azzal, hogy a bodnárfa-termelés lényege miben áll? Egy szóval, azt hiszik, eleget tettek azzal, hogy egyáltalán bodnárfa-termeltek, a nélkül, hogy figyelemmel lettek volna a fapiacz viszonyaira, melyekhez pedig az okszerű erdőkihasználással mindenkor és feltétlenül alkalmazkodni kellene, s a nyakra-főre való termelés közben meg kellene vizsgálni azt is, hogy a fapiacz miben szenved hiányt, s az időszerű fogyasztás mily választéku terményeket igényel?

Pedig éppen ezen kérdés kellene hogy szemük előtt lebegjen mindazon erdőbirtokosoknak, a kik tölgyeseiknek bodnárfa-termelésre való kihasználását célba veszik. A bodnárfa értékének néhány év óta tapasztalható csökkenése kevésbé az áru túltermelésének, mint inkább azon körülménynek róható fel, hogy oly választéku termékek állítottak túlságos mennyiségekben elő s hozattak oly időben piacra, a midőn a kereslet azokra nézve éppen hiányzott. Ilyenkor azután ha a pénzszükeben levő termelő kénytelen volt (a mint lenni is szokott) az árut eladni, önként értetik, hogy a legcsekélyebb vételárakkal is meg kellett elégednie; s nem ritkán tetézte a bajt azon körülmény is, hogy egyszerre több termelő követte el ugyanazon hibát.

T. olvasóim közül többen bizonyára sejteni fogják, hogy itten főleg a felső-magyarországi erdőkre s az ottani termelők

vállalkozásának balsikerére czélzok. A felső-magyarországi pályavonalok kiépítésével egyszerre merült fel a gondolat, hogy az ottani gyönyörű tölgyerdők jövedelmező módon kihasználtságának, s erre leggyorsabban célhoz vezetőnek ismeretett az ajánlati tárgyalás útja. Hogy azonban ez nem egyszersmind mindég a helyes eljárási ut, legjobban bizonyítja ezt a Munkács városa erdejének mult évi eladása alkalmával felmerült botrányos eset, melyre az érdeklődők bizonyára még híven emlékeznek, s ezért nem is akartam azt ujlag és mélyebben felzavarni, csupán megemlitem.

A fakereskedésnek s névleg a bodnárfa- és donga-üzletnek legnagyobb kárára volt azon sajnos eset, hogy a termelők, kereskedők és fogyasztók közötti természetszerű viszony figyelmen kívül hagyatott, a minek következményei ma már érezhetőbbek, mint voltak valaha. Helyes eljárás szerint a termelő a kereskedőnek kellene hogy azon árut kiszolgáltassa, a melyet utóbbi épen a fogyasztók megrendelése alapján s azok szükségletének kielégítésére igényel. A termelőnek a viszonyokhoz képest mérsékelt áron kell az anyagokat a kereskedő rendelkezésére bocsátani, mely utóbbi így képes lesz az árut szintén mérsékelt haszon felszámítása mellett a fogyasztóknak juttatni; s ily módon jöhet létre csak az egyedül üdvös és szabályozott üzleti forgalom. De ki lehetne tekintettel ma már ezen viszonyra? A termelő mai nyomoruságos helyzetében és nagy pénzszükségében alig fejezte be az anyagok termelését s a helyett, hogy kedvező viszonyokra várhatna, azonnali kényszer-eladáshoz kell folyamodnia, s ez alkalommal nem a fakereskedőkhöz, hanem közvetlenül a bodnárokhöz (a fogyasztókhoz) fordul s ezeknek adja el készletben levő áruját ugyanoly áron, a mint a kereskedőnek tette volna. Így természetes, hogy a termelő mit sem nyer, sőt megtörténik, hogy szükség által kényszerítve és készpénzfizetést látva, ki-

sebb veszteségek mellett is vásárt köt, megbénítván egyszer-
mind a kereskedő üzletét. Ehez járul, hogy a termelő az ilyen
vásárokat a tehetős bodnárokkal köti; mert hiszen csak ezek
képesek egyszerre nagyobb anyagbevásárlásokat tenni; ily mó-
don pedig ezek a versenyben túlsúlyra jutnak s érzékenyen
megkárosítatik azon — nagyobb számot tevő — kisebb ipa-
rosok érdeke, kik tömeges anyagbevásárlásokat nem eszközöl-
hetnek.

Ez képezi rövid vonásokban nyújtott vázlatát a felső-
magyarországi versenynek s ez a képe a magyarországi bod-
nárfa-kereskedők valóban nem irigyelendő helyzetének, mert
ha ez így tart: a bodnárfa-árak állandó hanyatlása előrelát-
ható és egészen önként érthető.

Magyarországon az elmúlt évi rendkívüli jó szüret követ-
keztében a kisebb bodnárok is annyi megrendelést kaptak, hogy
a kereskedők a felső-magyarországi versenyt kevésbé érezték.
Ma azonban, midőn a forgalomban ismét lanyhább hangulat
állott be, a helyzet visszássága ujlag érezhető, s ha már ezt
teljesen kikerülni nem lehet, de legalább figyelemmel kellene
lenni arra, hogy a piacz ujjabb túlságos elárasztásának lehe-
tőleg elejévetessék s ne termeltessenek ismét aránytalanul
nagy mennyiségekben olyan választéku anyagok, melyekből
készlet még mindig van s csak kevésbé kerestetnek; mert a
kereskedők raktári készletei, a nyár folytán tapasztalt élén-
kebb üzleti forgalom daczára is, többnyire csak igen keveset
apadtak, és pedig azon okból, mivel a folyton érkező ujjabb
meg ujjabb szállitmányok az eladást jóformán egyensúlyozták.

Vannak azonban termelők, a kik az elmúlt 1878. évnek
felfogásuk szerint oly fényes üzleti eredményéből nagyon is
vérmes következtetéseket vonnak a jövőre, s ezért nagy hév-
vel akarnak ujjlag a termeléshez fogni. Az utolsó előtti év-
ben azon okból nem volt hasonló áramlat tapasztalható, mivel

a szakemberek és szakirodalom jóakaratu figyelmeztetését legalább itt-ott mégis tekintetbe vették.

A mint a raktárak jelenlegi készleteinek szemügyrevételével megítélni lehet, általában hiány mutatkozik némely keresettebb áruk száraz készletében; miért is nem fog ártani, ha ezek bővebb mennyiségben termeltetnek, mert ha mindjárt a készlet a jövő nyár folytán nem is fogyaszthatnák mind el, a maradvány a következő, esetleg kedvezőbb üzletidényig jól kiszárad s a kivitelre nézve is alkalmasabbá és értékesebbé válik.

Tényleg és névszerint hiányzik a 4., 5. és 6. számú dongákból a száraz és szép áru. Ezen választékok mindig jó keresletnek örvendenek, névleg a 4. és 5. számúakat a külföld veszi, a 6. számú pedig kiviteli hordók és szeszfordók készítésére használtatik. Jó lesz ennél fogva ezen választékokat 15—18^{mm} vastagság mellett, sőt részleg ennél vastagabb változataikban is termelni.

A 8-ik számú dongát itthon Magyarországon, nevezetesen a vidéki közönség, erősen keresi, minthogy a vidéki bodnárok ebből készítik a 10 akós hordókat, melyek (mellesleg mondva) helyenként elég idomtalanul esnek ki. Kivitelre az ezen fajú donga csak nagyritkán kerestetik, s ekkor is leginkább mint szeszfordókhoz való vékonyabb áru. Különös súly fektetendő a szállítóhordókhoz használni szokott 9—13. sz. dongák termelésére, mely áru majdnem mindenik raktárban megapadt, s a mi kevés készlet van is, kizárólag friss termelésű. A múlt évihez még csak egy hasonló bortermő év s ezen áruban oly hiány állandó, mely az árak rohamos emelkedését kell hogy maga után vonja.

Hasonlag a 8-as, 9-es és 10-es hordófelekekből sincsenek nagy raktári készletek, s ezért csak haszonnal lesz egybekötve, ha ezekből is bővebb termelés eszközöltetik. Ajánlható,

hogy szép vastag és széles darabokból álló áru termeltessék, mert a kereslet leginkább ilyenre irányul.

Ajánlani lehet továbbá a zsiros-hordókhoz való bodnárfa és hasonló olcsó áruk termelését; mert valószínű, hogy ezeket a nyár folytán, sőt már a tavaszon is keresni fogják. Ellenben kevésbé merném tanácsolni a nagyméretű hordókhoz való anyagoknak igen nagy mennyiségben való termelését; mert jóllehet az ezen fajtájú árunak ugy az idén, valamint az elmúlt évben is meglehetősen kelendősége volt, de azért kérdéses, hogy vajjon az ezek utáni tudakozódás továbbra is tartós lesz-e?

A boros hordókhoz való bodnárfa készítésénél főleg arra kell figyelmet fordítani, hogy az áru szép és könnyen száradó legyen; a szesz- és zsirhordókhoz való anyagoknál pedig arra, hogy ezek lehető minél olcsóbban szállíthatók legyenek, mert csak így lehet kilátás ezen anyagokból tömegesebb eladásokra.

A francia dongának is igen gyenge kelendősége volt az elmúlt évben, s a kitermelt készletek, melyek eleinte kereslet hiányában jó ideig a termelési helyeken vesztegeltek, később egyenesen innen szállították Franciaországba, úgy, hogy csak a visszamaradt selejt és egyéb maradvány jutott a kereskedők raktáraiba. Későbbi szállitmányok folytán azonban ma már ismét el van látva a legtöbb raktár az ezen áruból való jó minőségű készletekkel, melyek detail-eladás tárgyát képezik. Ezen árura nézve is ajánlatos a termelést korlátozni mindaddig, a míg Franciaországból biztos hírét nem vesszük az ottani készletek apadásának.

Hogy ha a termelők, a helyett hogy vakon termelnek, mindig egyetértenének a kereskedőkkel, a mint ez előbbi időkben igen helyesen így is volt, s ha nem törnének ök-maguk — saját hátrányukkal — az árak megrontására; ha tudomást igyekeznének mindannyiszor szerezni, hogy tényleg

minő áruk termelése szükséges és hasznos, az esetben az anyagoknak legalább további értékcsökkenése határt érne. Ha azonban a termelők, leggyakrabban a kellő ismeret és tájékozottság nélkül, sőt egészen helytelen nézetekkel, az önüzérkedés sikamlós pályájára lépnek, akkor okszerűen beosztott és eredményében nyereséggel egybekötött termelést s egyáltalán a bodnárfa-üzlet életrevalóbb fejlődését várni sem lehet.

Szives olvasóim meggyőződve lehetnek, hogy a légből kapott jövendölgetéstől tartózkodva, biztos tudomással utaltam a fentebbiekben az általam tényleg ismert állapotokra, s ha ezennel bezárandó s talán részben hiányos közleményemben a helyesen gondolkodó szakközönség nézetével találkoztam és sikerült nekem az érdekelt körök figyelmét a termelők, kereskedők és fogyasztók közötti helyes viszony helyreállítása iránt felébresztenem, akkor elértem a célt, mely előttem lebegett.

Az ákác talajigényének felderítéséhez.

Az „Erdészeti Lapok“ 1877. évi februáriusi füzetében, „kerüli-e az ákác az agyagtalajt?“ czim alatt azon — közvetlen szemlélődésen alapult — nézetemet nyilvánítottam, hogy az ákác nem csak nem kerüli az agyagot, hanem még diszlik is rajta és örömömre szolgált, hogy ezen nézetem mindjárt b. Mednyánszky Dénes urnak Hont- és Barsmegyében szerzett hasonló tapasztalatai által nyert új megerősítést.

Mintthogy éppen ezen nézet ellenkezője van általánosan elismerve, s így szükségképen ennek is közvetlen a tapasztalásból meritett alapjának kell lenni, csak habozva s azon utógondolattal tettem közzé azon adatot, hogy itt bizonyosan különleges, a szakemberek által eléggé figyelembe nem vett, oly mellékkörülmények forognak fenn, melyek az ákác tenyé-